

effect of the drug as an antigen, was rated as 0. The results indicate that in the conditions of experience, disinfectant "Univayt" does not cause sensitizing effects on the organism of guinea pigs.

When conducting studies to determine the skin-resorptive action of means we have not found signs of toxic effects of 2.5% and 5.0% solutions of "Univayt" on white mice.

Thus, it was found that the investigational agent under the classification of substances for toxicity (GOST 12.1.007-76) refers to a grade 4 toxicity and has expressed accumulative, irritating, sensitizing and skin-resorptive action.

Key words: disinfectant, Univayt, organic acids, metal nanoparticles, toxicity, laboratory animals.

УДК 619:616.992.282

МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ МІКРОСПОРІЇ ТА ТРИХОФІТІЇ У КІШОК

Дмитренко Н. І., к. вет. н., доцент, nadja_dmitrenko@rambler.ru

Омельяненко О. Є., студент 4 курсу ФВМ

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

Анотація. Проаналізовано клінічні ознаки мікроспорії та трихофітії. Значна увага приділена лабораторній діагностиці патології. Встановлено, що збудник мікроспорії на агарі Сабуро дає ріст у вигляді рихлих, пухоподібних, сірувато-білуватих або жовтуватих колоній, які в подальшому стають мучнистими. Включення в схему лікування препарату «Катозал» зменшує термін лікування на вісім днів.

Ключові слова: кішка, грибки, мікроспорія, трихофітія, міцелій, агар.

Актуальність проблеми. Мікроспорія – інфекційне, грибкове захворювання шкіри та її похідних, що супроводжується поверхневим запаленням шкіри і обламуванням волосся, а також ураженням кігтів. Хворі тварини через інфіковане волосся і кірочки, а також через інфіковані предмети догляду, корми та підстилку інфікують здорових тварин. Збудник, потрапивши в зовнішнє середовище порівняно довгий час може існувати, зберігаючи при цьому свої патогенні властивості. На сьогодні перед практичною ветеринарною медициною стоїть цілий ряд проблем, пов'язаних із діагностикою та лікуванням хворих тварин [1–7].

Завдання дослідження. Вивчення діагностики грибкових захворювань кішок, інформативності клініко-лабораторної діагностики захворювання та пошук ефективної схеми лікування.

Для досягнення мети необхідно було встановити основні етіологічні фактори мікроспорії у дрібних домашніх тварин, розглянути методи діагностики та визначити ефективність фармакотерапії мікроспорії котів.

Матеріал і методи дослідження. Мікологічні дослідження включали відбір, мікроскопію і посів патологічного матеріалу (зіскоби шкіри, волосся) на живильні селективні середовища, виділення та ідентифікацію збудника.

Для визначення ефективності лікування було сформовано дві групи тварин по 5 голів в кожній. Для лікування застосовували аерозоль «Зооміколь», «Катозал» підшкірно, по 2 мл 1 раз на добу, 3 рази з інтервалом 3-5 днів, інактивовану вакцину проти дерматофітозів «Вакдерм-Ф» по 1 мл внутрішньом'язово 2 рази з інтервалом 10 днів. Другій групі тварин застосовували аерозоль «Зооміколь» та вакцину проти дерматофітозів «Вакдерм-Ф».

Результати дослідження. Клінічні прояви хвороби в значній мірі залежали від індивідуальних особливостей і загального стану хворої тварини, виду і вірулентності збудника, локалізації процесу. При первинному огляді у хворих тварин виявляли безволосі, округлої форми плями, які лущаться. Шкіра в цих ділянках має ознаки запалення. У двох тварин знаходили обширні, покриті кірочками засохлого ексудату плями з різко вираженою запальною реакцією шкіри, що свідчило про глибоку форму хвороби.

При клінічному огляді тварин не завжди вдавалося чітко відмежувати трихофітоз і мікроспороз.

Однак при постановці діагнозу слід обов'язково диференціювати захворювання по збудникам, тобто яким видом гриба воно викликане. Це дасть можливість більш правильно призначити лікування і профілактику захворювання. В зв'язку з цим ми використовували не лише клінічні, але і лабораторні методи дослідження. Матеріал для дослідження у хворих і підозрілих по захворюванню тварин брали у вигляді глибокого зіскобу із периферичних частин свіжих уражених ділянок шкіри, що не піддавалися лікувальним обробкам. Кірочки з залишками шерсті, шерсть і лусочки відбирали пінцетом із вражених ділянок (по можливості найменш забруднених) і поміщали в чисті паперові пакети. Використовувати для цієї мети пробірки не має сенсу, оскільки в них створюється підвищена вологість, що сприяє розвитку пліснявих грибів і бактерій. Для люмінесцентного аналізу використовували люмінесцентні прилади обладнані фільтром Вуда. Матеріал досліджували в затемненому приміщенні на відстані 20-25 см від світлофільтра. Шерстинки, шкірні лусочки та кірочки, інфіковані збудником мікроспорії, давали смарагово-зелене світіння. Світіння не завжди проявлялося у тварин чорної масті, а також при інфікуванні тварин штамми, які не продукують пігмент птирідин. Тому при негативних результатах люмінесцентної діагностики необхідно проводити мікробіологічні та культуральні дослідження. При інфікуванні трихофітоном вражені шерстинки не мали такого світіння.

Для дослідження в світловому мікроскопі патологічний матеріал поміщали в стерильну чашку Петрі, яку ставили на темний фон (чорний папір). При мікроскопії виявляли, що для збудника трихофітії характерна наявність округлих спор гриба, які утворюють навкруги шерстини чохол. Вони можуть розташовуватися, як на поверхні, так і в середині волосини. В лусочках на ранніх стадіях зустрічається міцелій. Для збудника мікроспорії було характерним те, що спори були меншого діаметра і безпорядно розташовувалися біля основи волосини, а інколи утворювали чохла на його поверхні. Спори різко переломлювали світло і щільно прилягали одна до одної. Викривлення міцелію і розпад його на спори саме і обумовлює характерне для мікроспорії мозаїчне розташування спор. Крім того в лусочках зустрічається розгалужений міцелій.

Виявлення грибкових елементів в патологічному матеріалі (спори, нитки міцелію) давало можливість поставити попередній діагноз на трихофітію або мікроспорію. Для ідентифікації і визначення виду збудника необхідно було виділити гриби в чистій культурі. З метою отримання чистої культури гриба і визначення його виду проводили посів корневих частин шерстинок і шкірних лусочок на сусло-агар, агар Сабуро та м'ясо-пептонно-гліцериновий агар з додаванням 2% глюкози. Пробірки інкубували при 26-28°C до 30 днів, оглядаючи посіви кожні 3-5 днів. Перші прояви росту колоній дерматофітів на місці посівів відмічали вже на 3-5-й день. В окремих випадках розвиток збудника був помітний лише на 20-ту добу.

Для визначення виду збудника звертали увагу на розміри колоній, їх структуру і колір, будову країв, пігментацію зворотної сторони колонії і поживного середовища, а також проводили мікроскопічне дослідження культур, відмічали будову і ширину міцелію, форму і розміри спор. Колонії збудника мікроспорії собак і кішок мали типову округлу форму і їх ріст проявлявся порівняно швидко. До 14-го дня на сусло-агарі та агарі Сабуро формувалися швидкоростучі, рихлі, пухоподібні, сірувато-білуваті або жовтуваті колонії, які в подальшому ставали мучнистими, зрідка бугристими або з неглибокими радіальними складками. Міцелій рівний, розгалужений, нерівномірно потовщений, бамбукоподібний, наявні гребінці і вузлики, зустрічалися гіфи із ракетоподібних клітин.

Для лікування дерматофітозів застосовували фунгістатичні препарати, які здатні затримувати ріст грибів. З цією метою застосовували аерозоль «Зооміколь», який виявляє сильну антидерматофітну, протиплісняву і антикандидозну дію. Препарат застосовували зовнішньо на уражені ділянки шкіри, 3-4 рази з інтервалом 3-5 днів, в залежності від тяжкості процесу. Поруч з місцевим лікуванням використовували засоби, які впливають на організм в цілому – «Катозал» для підвищення резистентності. В якості специфічного засобу лікування застосовували інактивовану вакцину проти дерматофітозів «Вакдерм-Ф», яка володіє вираженою лікувально-профілактичною дією.

При лікуванні котів першої групи тенденція до позитивних змін почала виявлятися вже на 7-му добу від початку лікувальних заходів. Після повторного введення вакцини «Вакдерм-Ф» спостерігали стійке покращення стану тварини, поступове очищення враженої ділянки від лусочок. На 20-й день від початку лікування на враженій ділянці повністю відсутні ознаки запалення, шкіра чиста, без лусочок та подразнень, з'явилися ознаки росту нової шерсті. При лікуванні хворих тварин другої групи трьома котами вакцину довелося вводити тричі, оскільки навіть на 20-й день від початку лікувальних заходів на обліселих ділянках ще знаходили ознаки запалення шкіри та лусочки. Загальна тривалість лікування тварин другої дослідної групи становила 28 днів.

Висновки

1. Збудник мікроспорії на агарі Сабуро дає ріст у вигляді рихлих, пухоподібних, сірувато-білуватих або жовтуватих колоній, які в подальшому стають мучнистими. Міцелій рівний, розгалужений, нерівномірно потовщений, бамбукоподібний, наявні гребінці і вузлики.

2. Включення в схему лікування препарату «Катозал», який є стимулятором обміну речовин та підвищує загальну резистентність організму тварини, термін лікування був на вісім днів менший ніж в другій групі.

Література

1. Сью Патерсон. Кожные болезни собак / Патерсон Сью – М.: «Аквариум ЛТД», 2000 – 176 с.
2. Петрович С. В. Микозы животных / С. В. Петрович. – М.: Росагропромиздат, 1989.
3. Кузнецов А. Ф. Ветеринарная микология / А. Ф. Кузнецов. – Санкт-Петербург: Лань, 2001. – 416с.
4. Старченков В. С. Болезни мелких животных: лечение, диагностика, профилактика. Серия: Учебники для вузов. Специальная литература / В. С. Старченков. – Санкт-Петербург: Лань, 1999. – 512 с.
5. Голубев А. И. Стригущий лишай / А. И. Голубев. – М.: Колос, 1966. – 56 с.
6. Головина Н. П. Биология возбудителя *Trichopyton verrucosum* var. *autotrophicum* и разработка вакцины против трихофитии овец / Н. П. Головина // Автореферат диссертации доктора биологических наук. - Москва, 1991-53 с.

МЕТОДЫ ДИАГНОСТИКИ И ЛЕЧЕНИЯ МИКРОСПОРИИ И ТРИХОФИТИИ У КОШЕК

Дмитренко Н. И., к. вет. н., доцент, nadja_dmitrenko@rambler.ru

Полтавская государственная аграрная академия, г. Полтава

Анотация. Проведен анализ клинических признаков микроsporии и трихофитии. Значительное внимание уделено лабораторной диагностике патологии. Установлено, что возбудитель микроsporии на агаре Сабуро дает рост в виде рыхлых, серовато-беловатых или желтоватых колоний, которые в последствии становятся мучнистыми. Включение в схему лечения препарата «Катозал» сокращает период лечения на восемь дней.

Ключевые слова: кошка, грибки, микроsporия, трихофития, мицелий, агар.

METHODS OF DIAGNOSTICS AND TREATMENT OF MICROSPOROSIS AND TRICHOPHYTOSIS FOR CATS

Dmitrenko N.I., Poltava state agrarian academy, Poltava

Summary. The analysis of clinical signs of microsporosis and trichophytosis is conducted. Considerable attention is spared to laboratory diagnostics of pathology. It is set that the causative agent of microsporosis on the agar of Saburo gives a height as loose, greyish-whitish or rather yellow colonies that become farinaceous farther more. Baller even, branchy, is unevenly incrassate, scallops and knots are present. Plugging in the chart of treatment of preparation "Catosal", stimulator of metabolism and strengthener of general резистентности of organism of animals, abbreviates the period of treatment on eight days, comparatively with a control group.

The clinical signs of microsporosis and trichophytosis are analysed. The hairless discovered for sick animals, rounded form spots that peel. A skin in these areas has signs of inflammation. The vast found for two animals, covered by the crusts of exsudate of spot with the sharply expressed used for setting fire reaction of skin, that testified to the deep form of illness.

Skin scales and crusts, microsporosis infected by a causative agent, gave grin luminescence. Luminescence not always showed up for the animals of black colour, and also at infecting of animals by stamms that does not product the pigment of ppidin. At infecting of trichophytosis staggered did not have such luminescence.

At a microscopy discovered, that for the causative agent of trichophytosis characteristic presence of the rounded spores of fungi, that form around cover. They can be situated, both on a surface and in a middle a hair.

For the causative agent of microsporosis was characteristic that spores were less diameter were situated near basis of hair, and sometimes formed his surface. On the agar of Saburo of to 14th day was formed, loose, greyish-whitish or rather yellow colonies, that became pangs in future, now and then uneven or with shallow radial folds. Barrel is equal, ramified, unevenly incrassate, present combs and knots, there were hyphas from the roscket-shaped mews.

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

Plugging in the chart of treatment of preparation of "Catosal", that is the stimulator of metabolism and promotes general organism of animal, a term of treatment was on eight days less than, than in the second group.

Key words: cat, fungi, microsporosis, trichophytosis, agar.

УДК: 636.7.09:616.5-002

ПОШИРЕНІСТЬ АТОПІЧНОГО ДЕРМАТИТУ СЕРЕД ЗАХВОРЮВАНЬ ШКІРИ У СОБАК

Заїка П.О., к.вет.н., доцент

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. Вивчалася розповсюдженість atopічного дерматиту серед хвороб шкіри різного генезу. Наводяться породи, що найбільше схильні до захворюваності на atopічний дерматит, аналізуються клінічні ознаки захворювання, пропонуються методи лікування з використанням імуностимулятора, що скорочують час захворювання та підвищують кількість собак, що одужали.

Ключові слова: хвороби шкіри, atopічний дерматит, імуностимуляція

Актуальність проблеми. Вивчення хвороб шкіри собак, у зв'язку зі значною поширеністю, різноманітністю і складністю дерматологічних проблем, представляється досить актуальним, про що свідчить той факт, що хвороби шкіри у собак реєструються відносно часто – до 30% випадків від усіх хвороб даного виду тварин. До числа таких актуальних проблем належить вивчення atopічного дерматиту (АД).[1,2,3]

Атопічний дерматит являє собою спадкову алергічну схильність до утворення антитіл проти антигенів з навколишнього середовища (хатній пил, пилок рослин, пух тополі тощо), які найчастіше діють на організм. При цьому основними патогенетичними механізмами ураження є гіперчутливість шкіри, яка обумовлена сенсibiliзованими лімфоцитами та дією контактної цитотоксичності.[4,5]

Завдання дослідження. Вивчити характер і особливості перебігу atopічного дерматиту у собак та ступінь його розповсюдження в залежності від породи та віку тварин; виявити найбільш ефективні методи лікування та розробити заходи щодо скорочення захворювань собак на atopічні дерматити.

Матеріал і методи дослідження. Матеріалом для досліджень слугували хворі на дерматози собаки різних порід (а також безпородні) різного віку та статі.

Робота виконувалася протягом 2013-2015 рр. на кафедрі хірургії Харківської державної зооветеринарної академії. Вивчали поширеність, клініко-морфологічну характеристику АД у собак, клінічні особливості, особливості патогенетично обґрунтованих методів лікування.

Результати дослідження. Хвороби шкіри (дерматози) у собак зустрічаються часто і характеризуються значною різноманітністю та складністю етіопатогенетичних механізмів та симптомів.

Таблиця 1

Основні групи дерматозів у собак

№ груп	Найменування уражень	Кількість хворих собак	Відсоток, %
1	Запалення шкіри зовнішнього слухового проходу	14	8,7
2	Анальний сакуліт	8	5,0
3	Піодермія	18	11,3
4	Алергодерматози (всього)	48	30,0
5	Проста екзема	14	8,7